

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAAPÁTI, CIKÓ,
FEKED, MÓRÁGY, MŐCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

XIV. ÉVFOLYAM 2. szám
2023. június

Elhunyt Bábaapáti polgármestere, a TETT alapítója és elnöke

Krachun Szilárd, 1951-2023

BÁTAAAPÁTI Krachun Szilárd, Bábaapáti polgármestere, a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) elnöke 2023. május 24-én, szerdán délelőtt elhunyt. Élete a kórházban ért véget, ahol ápolták.

Krachun Szilárd 1951-ben született a Fejér megyében található Alsószentivánon. Négyéves korától, tehát 1955 óta élt Bábaapáti-ban. 1985-től 1990-ig községi elöljáróként dolgozott a településen. 1990-ben, még az önkormányzati választások előtt néhány hónappal tanácselnökké választották. Az ezt követő őszi helyhatósági választásokon polgármesterként kapott bizalmat a falu lakóitól. Ezen tisztségét 2010-ig töltötte be, majd két ciklus kihagyás után 2019-ben, a választáson ismét megszerezte a szavazatok többségét.

Bábaapáti polgármestereként a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) elnöke is volt. Ezen szervezet létesítése is a nevéhez fűződik: 1997 elején levélben fordult a település öt kilométeres közigazgatási körzetéhez tartozó községek önkormányzataihoz, s javasolta egy tájékoztató-ellenőrző társadalmi szervezet megalakítását. Ez a kistérségi társulás 1997. április 4-én jött létre, Bábaapáti, Mórágyszőlő, Mőcsény, Feked, Cikó és Bátaszék részvételével, majd később Véménd és Ófalu is csatlakozott a közösséghez.

Közel harminc esztendő felölelő településvezetői tevékenységének is köszönhetően Bábaapáti a megye egyik legrendezettebb, összkomfortos községévé vált. A település országosan ismert arról, hogy itt található a Paksi Atomerőmű kis és közepes radioaktív hulladékainak elhelyezésére szolgáló tároló. Az elhunyt vezető előtt május 31-én, szerdán 15 órától a bábaapáti ravatalozónál hajtottak fejet hozzátartozói, rokonai, barátai, ismerői és tisztelői. Megjelent számos jelenlegi és egykori polgármester kolléga is. Képviseltette magát a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT), akárcsak a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.

A katolikus szertartás szerinti temetést dr. Nyúl Viktor plébános celebrálta. Krachun Szilárd érdemeit a helyi önkormányzat részéről a korábban húsz éven át bábaapáti jegyzőjeként tevékenykedő Bakó Józsefné méltatta. Ugyancsak megemlékező beszédet tartott Tillmann Péter, Feked polgármestere, egyúttal a TETT alelnöke, valamint Paluska Zoltán, a Bábaapáti Egresmenti Természetvédő és Vadásztársaság elnöke.

– Emlékszem a kezdetekre, amikor az erőmű alkalmas területet keresett az ott keletkezett

hulladékok elhelyezésére – idézte fel emlékeit Tillmann Péter. – Szilárdot is megkeresték, ő az akkori gondolkodást megelőzve azt mondta, hogy csak akkor fogadható el a létesítés azon túl, hogy az itt élő emberekre és a környezetre semmilyen veszélyt nem jelent, ha nem csak egy település ért ezzel egyet, hanem ehhez a szomszédoknak is hozzá kell járulni. Tudta, hogy a befogadás az itt élőknek és a környéknek olyan perspektívát tud biztosítani, amit előtte soha nem tapasztaltunk. Azután 1997-ben vezetésével megalakult a TETT, az a társulás, mely egy-egybe kovácsolta a környező településeket a közös cél érdekében.

A néhai településvezető nyughelyére tisztelete jeléül Potápi Árpád János is virágot helyezett. Az államtitkár, a térség országgyűlési képviselője ezt írta a legnagyobb közösségi portálon olvasható bejegyzésében: „Polgármesterként és a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) elnökeként is azon igyekezett, hogy a rendelkezésre álló források a leghatékonyabban, minél szélesebb körre kiterjedve hozzanak hasznot településének. Megbízható, a közösségéért mindig tenni akaró, kiváló ember volt.”

A polgármestert, a TETT elnökét a bábaapáti temetőben helyezték örök nyugalomra
Fotók: Makovics Kornél

Reggeltől délutánig játszottak a nebulók

Míg a gyermekek gokartoztak, addig a szülők a pavilonoknál vásároltak finomságokat

Nagy érdeklődés övezte a rendezvénysátorban tartott foglalkozásokat is

BÁTAAPÁTI Nyílt Nap és Gyermeknap várta a közönséget május 13-án Bataapátiban, a tároló melletti területen.

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) és a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) közös, díjtalanul látogatható rendezvénye délelőtt kilenc órakor kezdődött és délután négy órakor zárult. A látogatók, elsősorban a legkisebbek színes programok közül válogathattak: a kínálatban lufihajtogatás, gokart, kézműves és fazekas foglalkozás, arc- és hennafestés, csillámtetoválás, vonatos terepasztal, elektromos autópálya egyaránt szerepelt. A muzsika kedvelői a Csurgó zenekar koncertjének tapsolhattak. A Mecsekérc

Zrt. is képviseltette magát, a cég által rendelkezésre bocsátott munkagépeket testközelből és teljes biztonsággal tekinthették meg, illetve fedezhették fel a vezetőfülkébe ülve a bátor vállalkozók. A gyermekek a szervezőktől pecsétgyűjtő füzetet kaptak. Összesen öt darab pecsétet lehetett összegyűjteni a rendezvény területének kijelölt állomásain. A feladat sikeres teljesítői jutalomban részesültek, átvehették az RHK Kft. ajándécsomagját.

Ezen a napon megnyílt a tároló is, mármint a nagyközönség előtt. A csoportok előzetes bejelentkezés után, szakavatott vezetővel indultak a tárnába.

Kérdemelték a bizalmat a polgárőrök

Dr. Bozsolik Róbert, Széles János, dr. Túrós András és a szerző, Farkas András a könyvbemutatón

BÁTASZÉK 30 éves a polgárőrség Bataaszéken – ezzel a címmel jelent meg Farkas András tollából a városban működő szervezet elmúlt három évtizedét magába foglaló almanachja. A Bataaszéki Polgárőr Egyesület sajtótájékoztató keretében mutatta be a kiadványt, és értékelte az elmúlt évtizedek munkáját, eredményeit.

A batuszéki polgárőrség egyidős a polgárőr mozgalommal. 1991-ben alakult, majd tevékenységét jogilag is szabályozottá egy 1992-es önkormányzati rendelet tette. Már akkor megfogalmazódott a település döntéshozóiban, hogy szükség van egy olyan szervezetre, mely a helyi közbiztonságról, a nagyközség polgáraitól és a köz-

területek nyugalmáról, védelméről gondoskodik. Az elmúlt három évtized bizonyította, hogy az akkori vezetők jó döntést hoztak. Hiszen a 2004-ben egyesületté szerveződött helyi polgárőrség kimagasló sikerekkel, eredménnyel dolgozik.

A könyvbemutatón dr. Túrós András, az Országos Polgárőr Szövetség elnöke felhívta a jelenlevők figyelmét arra, hogy a városban működő szervezet nemcsak megyei szinten emelkedik a legjobbak közé, hanem országosan is példaértékű a munkája.

Megalakulásakor kevesen bíztak a szerveződés hosszú életében. Szerencsére a polgárőrök bebizonyították, hogy ma már a közbiztonság védelme, az emberek biztonsága elképzelhetetlen nélkülük. Farkas András egyébként már tizenkilenc éve oszlopos tagja, illetve 2008 óta vezetője is az egyesületnek. A könyvbemutatón visszaemlékezett az elmúlt bő három évtized jelentősebb sikereire. Kiemelte a rendezvények biztosítását, az eltűnt személyek utáni kutatásokat, az ár- és belvízvédelmet, a besurranó tolvajok kézre kerítésében való szerepüket. Talán a legnagyobb teljesítménynek a hátrvédelemben való szerepvállalásukat tekinti. A megnövekedett feladatok mellett továbbra is a települések közbiztonságának megőrzése a cél.

A bemutatón jelen volt dr. Bozsolik Róbert polgármester is, aki nemcsak a város vezetőjeként, hanem a helyi szervezet polgárőreként is segíti az egyesület munkáját. A polgármester hangsúlyozta, hogy a polgárőrség fejlődése töretlen a városban, egy öntevékeny szervezetről van szó, mely teszi a dolgát, s melyre mindig, minden területen lehet számítani.

Az ugyancsak jelenlévő Széles János, a Tolna Vármegyei Polgárőr Szervezetek Szövetségének elnöke a polgárőrök szerepvállalásának fontosságára hívta fel a figyelmet. Hangsúlyozta Pintér Sándor belügyminiszter gondolatát, miszerint „A legfontosabb feladatunk a bizalom megszerzése, de azt nem kérünk, hanem kiérdemelnünk kell!” A batuszéki polgárőröknek ez már sikerült, így nem marad más hátra, mint folytatni a megkezdett munkát.

Múzeumi Piknik előadással és szabadulósobával

PAKS Az Atomenergetikai Múzeum (AEM) idén is csatlakozott a Múzeumok Éjszakája országos rendezvénysorozathoz.

Az intézmény a tavalyi hagyományteremtő első Múzeumi Piknik után idén a másodikra várta a családokat és minden érdeklődőt a paksi Gesztenyés útra. Régi kedvencek és új bemutatkozók is érkeztek az atommúzeumos nyárünnepre. Ki lehetett tölteni a kedvelt, atomenergetikához és a világhírű magyar tudósokhoz, az úgynevezett „Marslakókhoz” kapcsolódó kvizeket. Vincze Bálint sátránál meg lehetett ismerni a kabócát, a szentjánosbogarat és a tiszavirágzást. Härtlein Károly, a BME Prima Primissima díjas mesteroktatója fizikalanddal készült a látogatóknak, míg az Ökocsiga-sátraknál VR-játékok és kézműves-foglalkozások várták az érdeklődőket. Vissza a jövőbe! címmel Kis-Tóth Ágnes az ELTE Fizikai Intézet Atomfizika Tanszék mestertanára tartott előadást, majd az este zárásaként az Electric Soul zenekar koncertezett a paksi lakótelep szívében. Új AEM-es aktivitásként debütált egy szabadulósoba is, amelynek középpontjában a „Marslakók” állnak, és ahol egy tudós szobájában kell megoldani a rejtélyt. A nagy népszerűsége való tekintettel hamarosan még többen kipróbálhatják majd az új aktivitást.

Kis-Tóth Ágnes Vissza a jövőbe! címmel tartott előadást

Hogyan lehet földrengésálló atomerőművet tervezni?

PAKS Tizenöt állomásból álló monitoringrendszer figyel folyamatosan a térségben a föld mozgását. Ezek a mérőállomások a világ összes nagyobb rengését érzékelik, mindez fontos információt ad az épületek – így az új atomerőmű – tervezéséhez.

A Paksi Atomerőmű tágabb környezetében a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség javaslata alapján 1995-ben épült a tíz állomásból álló mikroszeizmikus megfigyelőhálózat. A mérőműszereket (szeizmográfokat) a felszínre telepítették, ott történik a rengések észlelése.

E hálózat kiegészítéseként 2016-ban, a Földtani Kutatási Program keretében épült meg a Paks II. Atomerőmű mikroszeizmikus monitoringhálózata öt nagy érzékenységű mérőállomással, a telephely 10-40 kilométeres környezetében (Akasztó, Császártöltés, Előszállás, Kölesd és Pusztahencse mellett). A Paks II. Zrt. által létesített mérőhelyek mindegyikében 150 méter mélyen található a mérőműszer. Ez a mélység tompítja a földfelszín zaját, így lehetőség nyílik arra, hogy csak a közetet érő rengéseket figyeljék. Így már nem vagy alig érzékelhetőek a földfelszínen zajló tevékenységek, például egy mezőgazdasági jármű elhaladása.

Az érzékeny műszerek a közeli kis erősségű rengéseken kívül a világban előforduló nagy földmozgások mindegyikét érzékelik. Ilyen volt 2016 márciusában a tőlünk több ezer kilométerre bekövetkezett szumátrai földrengés, de természetesen a februári nagy károkat okozó törökországi rengést is érzékelték a műszerek. Az állomáshálózat lehetővé teszi az épülő Paks II. Atomerőmű telephelyének környezetében már a rendkívüli kicsi (0,5-1 magnitúdójú) földrengések kimutatását is. A szakemberek egyetértenek abban, hogy földrengést előrejelezni, megelőzni nem lehet. A földrengések ellen úgy lehet védekezni, hogy földrengésállóvá tesszük az épületeket, adott esetben az atomerőművet.

A műszerek által mért adatokból megállapítható, hogy az adatrögzítés kezdete óta nem fordult elő ember által érzékelhető földrengés a paksi telephely közvetlen környezetében (ezek magnitúdója egyetlen esetben sem haladta meg az ML 1.0 értéket). Pakson és környékén tehát a szeizmikus aktivitás alacsonyabb, mint a környező területeken. Az itt nyert információk alapján lehet következtetni a földmozgások

A mikroszeizmikus megfigyelőhálózatot tíz állomás alkotja

erejére és valószínűségére, amelyhez mérten zajlik az atomerőmű tervezése. Ennek meghatározása neves földtani kutatókból álló csoport javaslatai nyomán történt annak érdekében, hogy a lehető legbiztonságosabb erőmű épüljön Pakson.

A Paks II. Zrt. havonta kap adatalemző jelentést a mikroszeizmikus hálózat által mért adatokról, azok szeizmológiai értelmezéséről, a hálózat üzemeltetéséről, karbantartásáról. A Paks környéki és az országban található további mérőállomások adatait egyébként bárki megtekintheti a foldrenges.hu oldalon.

Boldog 25. születésnapot, RHK Kft.!

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői balról jobbra:
dr. Maróthy László, dr. Kerek Ferenc, Buday Gábor és Nős Bálint

PAKS-BÁTAAPÁTI Az atomenergia alkalmazása arra készíti a társadalmat, hogy bizonyos feladatokkal nem csak hogy szembenézzen, de megoldja azokat. Ezt felismerve az Országgyűlés 1996-ban megalkotta az atomenergiáról szóló új, 1996. évi CXVI. törvényt, az úgynevezett atomtörvényt.

Ezen jogszabály előírása szerint a radioaktív hulladék elhelyezését, a kiégett fűtőelemek átmeneti tárolását, a nukleáris üzemanyag-ciklus lezárását, valamint a nukleáris létesítmények leszerelését egy, a Kormány által kijelölt szervnek kell végeznie.

1998. június 2-án ennek szellemében az Országos Atomenergia Hivatal megalapította a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaságot. Rá tíz évre, az európai Unióban működő gazdasági formákhoz igazodva a cég Nonprofit Kft.-vé alakult. A negyed százada alig néhány tíz főből álló vállalat mára több mint 250 munkavállalót foglalkoztat: a központi irodájában, három telephelyen és egy kutatási helyszínen.

Lássuk, mivel is foglalkozik az immár 25 éves születésnapos!

Fenntartja a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tárolót!

A Püspökszilágy és Kisméredi határán található, 1976 óta üzemelő RHFT-nek az úgynevezett intézményi eredetű sugárzó hulladékok kezelése és tárolása a fő feladata. A Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló megnyitása előtt még került atomerőművi kis és közepes aktivitású hulladék a tárolóba. Intézményi eredetű radioaktív hulladékok

az izotóptechnika alkalmazásával egyidejűleg már az 50-es évek óta keletkeznek Magyarországon, elsősorban az ipari, mezőgazdasági, egészségügyi, kutatási, oktatási tevékenységek során. A felsorolt területekhez tartozó intézmények az atomerőműnél jelentősen kisebb mennyiségben termelnek hulladékokat. A helyszín kiválasztásakor fontos szempontként szolgáltak a földtani adottságok: a környezethez viszonyítva magasan, agyagos-löszös talajban lett kialakítva a tároló, ahol a talajvíz közel 20 méteres mélységben található, így a radioaktív izotópok felszín alatti vizekben történő terjedése elkerülhető. Lévéni, hogy több mint 40 éves intézményről van szó, fontos, hogy annak állapota és felszereltsége a mai kor színvonalának és követelményeinek megfelelő legyen, így folyamatosak a biztonságnövelő, korszerűsítő fejlesztések.

Üzemelteti a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolót!

A paksi atomerőmű működése közben kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék is keletkezik, melynek kezeléséről, elhelyezéséről gondoskodni kell. A végleges elhelyezés céljából létesítették a bátaapáti NRHT-t. Az eredeti tárolási koncepciónak megfelelően a hulladékcsoport elkészítése (hordók vasbetonkonténerbe helyezése majd a vasbetonkonténernek inaktív betonnal feltöltése; az így létrejött hulladékcsoportot monolitblokknak hívjuk) az NRHT-ban történt 2017-ig. Az NRHT I-K1 megjelölésű tárolókamrája 2017. májusában megtelt. A jövőben már a paksi atomerőműben előállított hulladékcsoportokat fogad az NRHT és gondosko-

dik azok elhelyezéséről az I-K2, majd ennek megtelését követően a további tárolókamráiban. A hulladék végleges elhelyezésére a felszín alatt, 200–250 méteres mélységben kialakított tárolókamrák biztosítanak lehetőséget. A jelentéstartó új hulladék elhelyezési-rendszer helytakarékosabb mint elődje, így jelentős megtakarítást várnak tőle a szakemberek, miközben a már megszokott biztonság színvonalát továbbra is garantálni tudják. A betárolással egy időben, az ellenőrzött zónán kívül folyamatosan zajlik a további tárolókamrák kialakítása, a tároló bővítése. Jelenleg az I-K2 tárolókamra készen áll az új kompakt hulladékcsoportok fogadására. Az I-K3 és az I-K4 tárolókamra bányászati kialakítása megtörtént. Az N1 és N2 jelölésű, utolsó két tárolókamra kialakítása a következő néhány év feladata, mellyel a tároló teljes befogadóképessége 20 ezer köbméter lesz, így nem csak az atomerőmű üzemideje, hanem az annak leszerelése során keletkező kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék számára is elegendő helyet biztosít.

Működteti a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolóját!

Az atomerőművek létének további következménye, hogy elhasznált (kiégett) fűtőelemek is keletkeznek, melyek kezelésére és elhelyezésére gondot kell fordítani. Miután eltávolítják a reaktorból a kiégett üzemanyagot, azt bizonyos ideig az atomerőműben lévő vizes, úgynevezett pihentető medencében helyezik el, majd a 3-5 éves pihentetési időszak leteltével átszállítják a KKÁT-ba. A telephely a paksi atomerőmű üzemi területe mellett helyezkedik el. A KKÁT egy moduláris, kamrás típusú létesítmény, mely a kiégett fűtőelem-kazetták száraz tárolását biztosítja. A tároló földfelszíni épület, amelyben a kazettákat a vízzel telt konténerből kivéve egy szárító berendezés segítségével teljesen megszárazítják, majd egyenként, az átrakógép segítségével hermetikusan zárt acélcsövekben helyezik el. A tárolócsövek vasbetonfalakkal körülvett kamrákban sorakoznak, függőleges helyzetben. A tárolócsövek körüli, majdnem 2 méter vastag vasbetonkamra megfelelő árnyékolást biztosít a radioaktív sugárzás ellen. A tárolás száraz körülmények között történik, a termelődő maradék hő pedig a levegő természetes huzathatásán alapuló hűtési rendszer szállítja el. Így elektromos vagy más műszaki hiba következtében sem kell tartani a hűtés megszűnésétől. A hűtőlevegő a tárolócsövek között áramlik, ezért a kazettákkal közvetlenül nem érintkezhet. A tárolócsövekben semleges gázkörnyezetet (nitrogén) biztosítanak, amelynek a nyomását folyamatosan ellenőrzik. Az épület tervezéskor a radiológiai és hűhetőségi szempontok mellett figyelték a szeizmikus hatásokra, talajvíz elleni védelemre is.

Keresi a nagy aktivitású hulladékok végső nyughelyét!

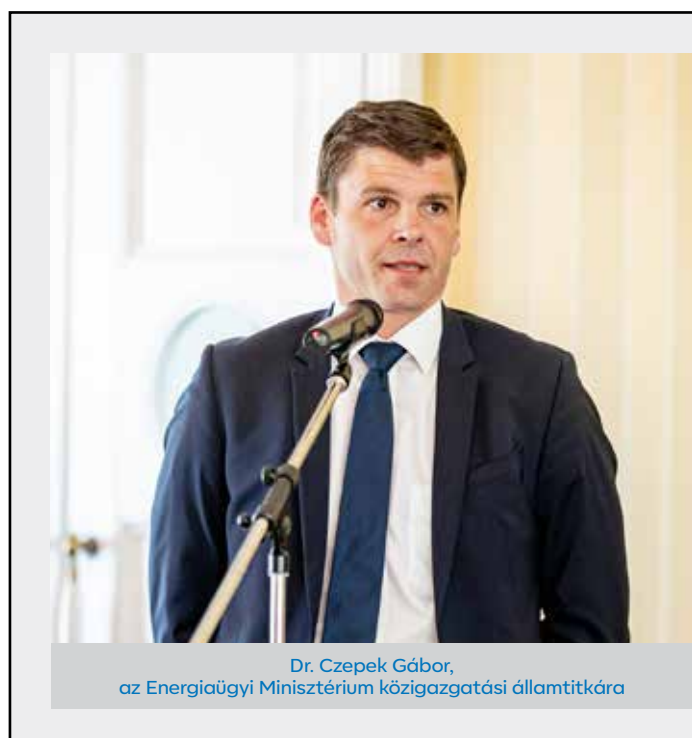
Az ilyen típusú hulladékok végleges elhelyezését széleskörű nemzetközi egyetértést szerezni mélységi geológiai tárolóban lehet biztonságosan megoldani. Abban is egységes álláspont alakult ki, hogy egy e fajta tároló egyaránt alkalmas a kiégett nukleáris üzemanyag, valamint a feldolgozott kiégett üzemanyag maradékainak elhelyezésére is. A 2015 áprilisában az Országgyűlés által jóváhagyott nemzeti politika szerint a nagy aktivitású hulladék elhelyezését Magyarországon is egy stabil, mélységi geológiai formációban kialakítandó tárolóban kell megoldani. Egy ilyen tároló befogadására alkalmas terület (közet) földtani kutatása, kijelölése és megfelelőségének igazolása, valamint a hulladéksomagok végleges elhelyezése során alkalmazandó műszaki megoldások kidolgozása – a nemzetközi példák alapján – hosszú, évtizedekig tartó folyamat. Az értékelések során a létesítmény hosszú távú (akár többszázéves) biztonságát is bizonyítani kell. Magyarországon ez idáig még nem született meg a döntés, hogy a kiégett üzemanyag újrafeldolgozásával, vagy annak közvetlen végső elhelyezésével zárják-e le az ügynevezett. üzemanyagciklust. Magyarországnak azonban mindenképpen szüksége van egy mélységi geológiai tároló kialakítására. A lehetséges helyszínt kijelölő kutatási program már 1993 végén elindult, a mecseki uránbányából nyitott vágatokban, a Bodai Agyagkő Formáció vizsgálatával. Az akkori elemzések nem tártak fel olyan körülményt, amely a közet alkalmasságát megkérdőjelezné. 2000-ben az ország egész területére kiterjedő értékelés szerint is ez a képződmény bizonyult a legígéretesebbnek. Ez alapján az RHK Kft. több fázisra tagoló, felszíni majd felszín alatti földtani kutatási

Telt házzal zajlott a szállodában tartott évfordulós rendezvény

programot irányzott elő a nagy aktivitású hulladék elhelyezésére alkalmas telephely és egy új földalatti kutatólaboratórium helyszínének kijelölésére a Nyugat-Mecsekben. Az új jogszabályi előírásoknak megfelelően, 2018-ban az RHK Kft. összeállította a Bodai Agyagkő Formáció telephelykutatási keretprogramját, amely 2032-ig határozza meg a feladatokat. A nagy aktivitású radioaktív hulladék-tároló létesítési folyamatban Magyarország a „mérlegelve előrehaladás” politikáját követi. Előrehalad a tároló telephelyének kiválasztásában, de mérlegeli az üzemanyagciklus-zárási stratégia kiválasztását befolyásoló fejleményeket is. „A cég vezetőjeként nagy örömmre szolgál, hogy megünnepelhetjük ezt a jeles

születésnapot! A munka dandárjában tulajdonképpen észre sem veszi az ember, hogy mennyire telik az idő, csak ilyenkor állunk meg egy kicsit és tekintünk vissza, hogy mi minden történt e tetemes időszak során. Az RHK Kft. egy nemzetközileg is elismert cégé nőtt ki magát és olyan beruházásokat tudhat a magáénak, melyekre méltán lehet büszke az egész ország! Hálával tartozom partnereinknek, akik ezen a kihívásokkal teli úton velünk tartottak, de elsősorban természetesen a kollégáimat illeti köszönet! Csak velük sikerülhetett! Öszintén remélem, hogy tovább folytathatjuk, amit elkezdtünk, hiszen számos nagyszabású feladat vár még ránk” – foglalta össze dr. Kereki Ferenc, az RHK Kft. ügyvezető igazgatója.

Dr. Czepek Gábor,
az Energiaügyi Minisztérium közgazdasági államtitkára

Az államtitkár is kifejezte elismerését

A negyed évszázados születésnap alkalmából június elsején az RHK Kft. a külső partnereit hívta meg egy rendhagyó, ünnepi ke-rekasztal-beszélgetésre a paksi Erzsébet Nagy Szálloda báltermébe.

A rendezvény főszereplői, mind a kerekasztalnál ülők, mind pedig a közönség sorából hozzászólók, kivétel nélkül nagyra-becsült szakemberek. Minden megnyilvánulásukban tetten érhető volt a (szakmai) elődeik, munkatársaik irányába mutató tisztelet és hála, illetve a rájuk bízott feladataik iránti elkötelezettség, alázat. A visszaemlékezésekben volt és jelenlegi vezetők, dr. Maróthy László, dr. Kereki Ferenc, Buday Gábor és Nős Bálint vettek részt. A meghívottaknak is lehetőségük volt az elhangzottakhoz hozzáfűzni a számukra fontos történéseket. Ezáltal mindenki bepillantást nyerhetett dr. prof. Aszódi Attila, dr. Ormai Péter és Ördögh Miklós emlékeibe. Dr. Czepek Gábor, az Energiaügyi Minisztérium közgazdasági államtitkára is megtisztelte az eseményt és ünnepi köszöntőjében a dicséző szavak mellett az RHK Kft. hosszútávú létjogosultságát emelte ki.

Résfalat építenek az új blokkok körül

PAKS Az üzemelő négy szomszédságában kettő új blokk épül a Paks II. projekt keretében. A blokkok és az üzemeltetésükhöz tartozó épületek alapjait függőyszerűen fogja körülölelni a résfal, amelynek építése a talajelőkészítés szerves része.

Az atomerőmű építményeinek nagyobb része egyik vagy másik blokk kiszolgálását biztosítja, de több épület közös, ami az építési és a későbbi üzemeltetési költségek szempontjából előnyös. A biztonság és a villamosenergia-termelés szempontjából legfontosabb épületek közé sorolható a konténment, a biztonsági épület, a vezénylőépület, a segédépület, a biztonsági dízelgenerátor épület, a friss nukleáris üzemanyagot tároló épület a radioaktív hulladék-kezelő és -tároló épület, valamint a turbinaépület.

A blokkok és épületeik kivitelezését megelőzően végzik el a talajelőkészítést, amelynek

része a munkagödör kialakítása, a talajszilárdítás, valamint a résfal megépítése.

Az új blokkok építésének van egy sajátossága: a Duna és egy működő atomerőmű mellett helyezkednek majd el. Az építés során figyelembe kell venni a terület hidrológiai, geotechnikai tulajdonságait akár csak az épület nagyságából adódó specialitásokat. Az 5. és 6. blokki nukleáris sziget alatti munkagödör 23 méter mély lesz. Az épületek alatt – azok nagy tömege miatt – talajszilárdítást végeznek, azaz további 10-12 méter mélységben átbetonozzák a talajt. Ezen kívül épül egy úgynevezett résfal, ami valójában egy két és fél kilométer kerületű, egy méter vastagságú vízzáró fal, amely függőnként öleli körül az új atomerőmű blokkjait. Mélysége akár a 32 métert is eléri. A feladata egyrészt biztosítani, hogy a talajvíz csak ellenőrzött módon és minimális mértékben juthasson be a munka-

gödörbe, másrészt megakadályozni, hogy a résfalon kívül lecsökkenjen a talajvíz szintje, ami a Paksi Atomerőmű üzemelő négy blokkja tekintetében kiemelten fontos feltétel.

A résfalazás a talajvíz szintjéig (mínusz öt méteres szintig) mélyített munkagödör mentén zajlik, elsőként a munkaterület keleti oldalán. Az első fázisban vasbeton résvezető gerenda készül, ami a réselőgépekre szerelt résmarkoló precíz megvezetésére szolgál. A réselőgéppel kiásott 32 méter mély rés állékonyságát a folyamatosan utántöltött és megfelelő szinten tartott cementes és bentonitos zagy garantálja. Ennek biztosítására épült meg az úgynevezett zagykeverő telep a munkaterület közvetlen szomszédságában.

Több mint százan drukkolhatnak a lelátón

MÓRÁGY Új tribünnel és kibuszal gazdagodott a Mórággyi Sportegyesület. A létesítmény-elem és a gépjármű hivatalos átadója május 12-én, pénteken a községi sporttelepen zajlott.

Az átadón köszöntőt mondott Glöckner Henrik polgármester, aki kiemelte: nemcsak a több mint száz férőhelyes tribün és a sportegyesület kibusza ad ünnepésre okot, mivel a sportpályára vezető járdát is letérkövezték, valamint a pályát is körbekerítették a Magyar Labdarúgó Szövetség TAO pályázatainak köszönhetően. Jövőbeni tervük, hogy a tribünt lefedjék.

Gyórfy Balázs, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke, országgyűlési képviselő kiemelte, jó érzés visszatérnie a gyarapodó

Mórággyra, ahol a helyiek minden hétfőn focilázban égnék. – Azt gondolom az, hogy hetven főnél is nagyobb igazolt létszámmal büszkélkedhet a csapat, azt mutatja, hogy itt helyben is van értelme foglalkozni a focival – tette hozzá.

Orbán Attila, Tolna Vármegye Közgyűlésének alelnöke beszédében elmondta: fontos lépés volt a sportpálya felújítása, hiszen ezzel is ösztönzik a fiatalokat a sportolásra és a falu fejlesztése okot ad a családok és későbbi generációk helyben maradására, így nemcsak természeti szépségei teszik vonzóvá a kistelepülést.

Illés Béla, a mórággyi focicsapat vezetőedzője közölte, hogy a TAO pályázat útján tizenöt millió forintot nyertek a lelátó megépítésére

Orbán Attila (balra) és Glöckner Henrik vágta át a nemzetisín szalagot a tribün átadásakor
Fotó: Makovics Kornél

és a térkövezésre, valamint több mint tizen-négy millió forintot az egyesület által vásárolt kibuszra.

Farkas Eszter

Belekóstolt a jóba a közönség a Stifolder fesztiválon

FEKED Lovasfelvonulással kezdődött, majd dzsúdóbemutatóval, ezt követően pedig cigány népzenevel és tánczással folytatódott az immár XII. Stifolder fesztivál.

Nagy népszerűségnek örvendett a stifolder szeleteket kínáló sátor
Fotó: Laufer László

Ez csak a délelőtti része volt a gazdag kulturális kínálatnak, nem is beszélve a feltálat, német eredetű szalámi különlegességről. Délután a közönség mások mellett a Fekedi Zenekarnak és az ugyancsak Fekedi Vegyeskarnak tapsolhatott, harmadik helyi együttesként fellépett a Klumpenjäger táncsoport, s ugyanebben a mezőnyben

aratott sikert az őcsényi Bogár István Hagyományörző Együttes. A TETT-es településeket a Véméndi Férfikar, valamint a Mórággyi Német Nemzetiségi Néptáncgyüttes képviselte. Utóbbi csapat ezt írta a legnagyobb közösségi portálra: „A szép és barátságos kis település sok vendéget fogadott, akik megtekinthették és meg is kóstolhatták, hogy náluk milyen sváb kolbászok és szalámik készülnek a helyi ízvilágnak megfelelően.”

A település polgármestere, Tillmann Péter elárulta, hogy miért pont a stifoldert fókuszba helyező programot valósítottak meg Fekeden.

- Minden település valamilyen fesztivállal akarta felhívni magára saját vagy a környékbeli lakosság figyelmét – mondta. - Hosszú töprengés után, mivel volt már fánk, pogácsa, sós kifli, lecsó, paprikásfesztivál, visszanyúltunk a gyökerekhez, ahonnan az őseink származnak, akik mit hoztak magukkal a kultúrájukkal együtt, hát az étkezésüket, és ennek egyik kiemelkedő részét, a stifoldert. A stifolder egy paprikás szalámi, ami egyébként sok változáson ment keresztül, ahogyan az ide érkező emberek is folyamatosan változtak, de

mindannyiukra igaz volt, hogy próbálták megtartani a nyelvüket, az öltözéküket és ugyanúgy az étkezési szokásaikat is. És mivel a stifolder készítés és fogyasztás jellemző volt rájuk, így hát nem fagyalt, hanem stifolder fesztivált gondoltunk ki.

Évről-évre az esemény egyik fontos része a stifolder verseny, amelynek szakmai zsűrizése már június 2-án megtörtént. A megmérettetésre összesen hetvenhat termék érkezett, ezeket a zsűri a fesztivál előtt már végig kóstolta. Együttal meg is állapította, hogy szerintük melyik a legfinomabb, melyik hordozza azokat a jellemzőket, amik a stifolderre leginkább igazak. Június 3-án pedig a közönség véleményére voltak kíváncsiak, így megnyílt a Stifolder sátor, hogy a nagyjérdemű is szavazhasson arra, amelyik neki a leginkább ízlik.

A 2023-as Stifolder fesztivál eredményei A szakmai zsűri értékelése alapján:

1. helyezett: Tillmann Péter (Feked)
2. helyezett: Merkl Róbert (Feked)
3. helyezett: Merkl Ferenc (Feked)

Közönségdíj:

Schnell János (Erdősmecke)

Fapeca, főzés, fogathajtás

CIKÓ Színes programokkal várta a közönséget az V. Cikói Lovas Családi Nap. A rendezvény ráadásban is részesítette az érdeklődőket, hiszen nem zárult le a május 13-i, szombati, majálisi jellegű kínálattal, hanem másnap az első helyi C kategóriás fogathajtó versennyel folytatódott.

A fogatok a sportpályán kialakított területen haladtak végig

Szombaton elsősorban a gyermekek találták meg a számukra kedves elfoglaltságokat. Többek között arcfestés, csillámtetoválás, fapeca, habparty, hajfonás, kézműves asztal, légvár állt rendelkezésükre. Az idősebbek a konyhaművészetben próbálhatták ki magukat. A helybeli asszonyok lángost sütöttek és azzal kínálták a vendégeket. Mások – elsősorban családok, baráti társaságok – a meghirdetett főzőversenyben bizonyíthaták rátermettségüket. Az önkormányzat csapatként két kilogramm sertéshúst biztosított,

ebből az alapanyagból készült a jóféle étel, zömében bográcsos főve, részben pedig grillezéssel.

Vasárnap a fogatokot illette a főszerep. Kajtár János szervező elmondta, hogy a huszonöt jelentkezőből a rossz idő miatt sajnos csak tizenhatan jöttek el. Érkeztek versenyzők Paksról, Tolna-Mözsről, Ozoráról, Hidasról és természetesen sok helybeli is indult. Nagy sikert aratott a legifjabb lovas, a Som mellől érkező, tízéves Csincsi Bendegúz, aki egy póni kettes fogattal indult az édesapja segítségével. A legjobbaknak járó díjakat Zsalakóné dr. Studer Krisztina, a Tolna Megyei Kormányhivatal Bonyhádi Járási hivatalvezetője adta át.

Eredmények:

Egyedüli indulóként első helyezett póni kettes fogattal: Böhlér Péter.

C kategória nagy egyes fogat:

1. Ritetz Péter (Dombóvár),
2. Kajtár Gábor (Cikó),
3. Fodor Zsolt (Hidas).

C kategória nagy kettes fogat:

1. Bagdi Dominik István (Paks),
2. Bíró Nimród (Paks),
3. Nagy Péter (Tolna-Mözs).

D kategória nagy kettes fogat:

1. Rikk József (Paks),
2. Gazdag Judit (Paks),
3. Szentés Éva (Cikó).

Megédesítették a nebulók napját

MŐCSÉNY Remekül érezte magát a Mőcsényi Gyermeknap nebulókból álló közönsége és ez teljesen érthető.

Hiszen június 10-én, szombaton a könyvtár udvarán nemcsak ingyenes programok vártak rájuk, úgy mint légvár, arcfestés, csillámtetkő és habparty. Hanem emellett az összes gyermek üdítőt, édességet, ebédre virslit, valamint személyenként kétgombócos fagyit is kapott, ezt mind térítésmentesen. Köszönhetően annak – tudtuk meg Salgó Ivett polgármestertől –, hogy a 11 órakor kezdődő és 17 órakor záruló rendezvényt Mőcsény Község Önkormányzata támogatta.

Belemerültek a gyerekek a habpartyba

A templom új tetőszerkezetet kapott

VÉMÉND Méltán ünnepelhetett mindenki április 23-án, a Véméendi Szent Mihály Római Katolikus Templom templomszentelő átadó ünnepségén. Az esemény a tetőszerkezet teljes felújítása alkalmából zajlott. Elismerő szavak és dicséret hangzottak el minden honnan, a meghívott méltóságok szemében ezen a napon Véméend volt az összefogás etalonja.

Felföldi László, a Pécsi egyházmegye püspöke megáldotta az épület felújított tetőszerkezetét, majd ünnepi szentmisét celebrált. A főpásztor szentbeszédében kiemelte, hogy a tetőszerkezet felújítása óriási üzenetet közvetít az emberek számára a munkálatokhoz kapcsolódóan megszületett összefogásról.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi- és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkárának és dr. Hargitai János országgyűlési képviselő köszöntőjében elhangoztak Véméend és a magyar települések jövőjének kulcsszavai: kereszténység, fennmaradás, összefogás. Ritter Imre, német nemzetiségi országgyűlési képviselő személyes élményeit, kötődését osztotta meg a közönséggel. Englenderné Hock Ibolya, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke a közösségek, szervezetek és intézmények együttműködésének fontosságát emelte ki, mint a fennmaradás és a fenntarthatóság zálogát.

Íme, az előzmények!

Véméend központjában található az 1796-ban épült, barokk stílusú, római katolikus Szent Mihály Templom. Az eredetileg egyhajós építmény 1830-ban új szentéllyel, majd sekrestyével és két mellékhajóval bővült.

2010-re vált időszerűvé a tető felújítása, de csak a falak statikai megerősítésére futotta a forrásokból. Ekkor indította el Horváth István, a Magyar Állami Operaház Simándy-díjas tenoristája és Véméend díszpolgára a mára már hagyománnyá vált Adventi Varázs jótékonyági koncertsorozatot. Ezzel került a széles köztudatba, hogy a község temploma felújításra szorul és ezért tenniük kell a vémeéndieknek!

A koncertek bevételei kiindulási alapot biztosítottak. De látva, hogy nagyon lassan gyűlik a pénz, 2021-ben úgy döntött Véméend Község Önkormányzatának és a Véméendi Német Nemzetiségi Önkormányzatának vezetősége, hogy azonnal cselekedni kell, mert

A Szent Mihály Templom, immár az új tetőszerkezettel

minden nappal romlik a templom egészének állapota. A vezetőségi tagok elhatározták, hogy minden követ megmozgató, intenzív kampány keretében próbálják meg előteremteni a szükséges forrásokat.

A pályázatírásoknak (Hergert Tamás), jótékonyági koncerteknek (Kriszta Kinga, Horváth István), a sok-sok barátnak bel- és külföldön, vémeéndieknek és vémeéndi szimpatizánsoknak, római katolikus- és más felekezethez tartozó hívőknek a segítségével végre összeállt az induláshoz szükséges összeg! Létrejött a megbízói oldal a Véméendi Római Katolikus Plébánia (VRKP), a Véméendért Egyesület (VE), a Véméendi Német Nemzetiségi Önkormányzat (VNNÖ) és Véméend Község Önkormányzata (VKO) részvételével. Az utolsó számlák kifizetéséhez szükséges pénzt az idővel való folyamatos versenyfutással ugyan, de sikerült előteremteni. A munka összköltsége minden járulékos kiadással együtt 81 millió forintot tett ki.

Szalonna Zoltán polgármester összegzésként így fogalmazott: – Az átadó ünnepségen a sokak által kiemelt egyedülálló összefogás, a kemény munka és a szeretet meghozta a gyümölcsöt! Végre megújulhatott Véméend egyik építészeti ékköve, mely az összetartozásunkat és a szeretetben való együttélésünket jelképezi.

Megkerülhetetlen a vendégváró falu

ÓFALU Nemcsak az általános-, avagy középiskolától köszönnek el a végzős fiatalok. Az Ófalui Német Nemzetiségi Kétnyelvű Óvoda és Mini Bölcsőde is tart ballagási ünnepséget.

Nemrég, azaz június 20-án öt nagycsoportos vetette át vállán az ilyenkor hagyományos tarisznyát. Ami egy életen át emlékeztetheti tulajdonosát arra, hogy már kicsiny gyermekkorában hiteles útravalót kapott intézményétől.

Bechli Erzsébet polgármester, egyúttal az óvoda igazgatója elmondta, hogy ugyan öt – általános iskolát elkezdő – nebulótól most megváltak, ám van utánpótlás. A létszám stabil, főképpen azért, mert a szülők értékelik azt, hogy gyermekeik ebben az óvodában játékos formában sajátítják el a német nyelv

alapjait. Nagy vonzerőt és előnyt jelent ez az életkorhoz mért tudásanyag, ami később – köszönhetően a kiváló fundamentumnak – még tovább gyarapodhat.

Ennek a helyi nyelvtudásban, nyelvhasználatban is megmutatózó többlettértéknek a településen túlmutató vonzereje van. Sőt, mondhatni, hogy Ófalu ebből a szempontból valósággal megkerülhetetlen a térségben. Ugyanis rendszeresen érkeznek ide fiatalokból, általános iskolásokból álló csoportok, ismerkedve úgy a nyelvvel, mint a helyi hagyományokkal. A közelmúltban kecskeméti ifjú vendégek próbálhatták ki magukat a jellegzetes sváb kifli készítésében. A szakavatott segítségnek köszönhetően a péksütemény remekül sikerült és az utolsó darabig elfogyott.

Az óvoda munkatársai:
Agátné Hoffmann Márta,
Bechli Erzsébet és Demeter Timea